

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 485/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jiřím Martausom, 1. mája 113/19, Liptovský Mikuláš, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Tdo/13/2022 z 25. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) z 2. októbra 2019 boli obžalovaní [REDAKOVANÉ] a sťažovateľ uznaní vinnými zo spáchania pokračovacieho zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona a pokračovacieho prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona v spolupáchateľstve. Skutkovým základom uznania viny bolo 8 skutkov spáchaných vo februári 2017 na území Českej republiky, ktoré spočívali v násilnom vniknutí do osobných motorových vozidiel spojenom s odcudzením vecí v nich sa nachádzajúcich. Sťažovateľovi okresný súd uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 6 mesiacov a zaviazal ho na náhradu škody spoločne a nerozdielne so spoluobžalovaným [REDAKOVANÉ].

3. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 8. septembra 2020 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil vo výroku o uloženom treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a pri nezmenenom výroku o vine a o povinnosti nahradiť škodu sám sťažovateľa podľa čiastočne odlišných ustanovení Trestného zákona odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 6 mesiacov so zaradením do ústavu výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. Namietal, že slovenské súdy pri ukladaní trestu nezohľadnili jeho právoplatné odsúdenie v Českej republike. Podľa názoru sťažovateľa mu mohol a aj mal byť uložený iný druh trestu ako trest odňatia slobody, ktorý už má za rovnaký delikt uložený, pričom jeho súčasné pomery a okolnosti prípadu (dvojité potrestanie) odôvodňovali aj prípadné mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ kritizoval aj nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu a nesprávnu aplikáciu § 138 písm. j) Trestného zákona s následným použitím § 212 ods. 3 písm. b) Trestného zákona. K tomu dôvodil, že bol stíhaný za čiastkové útoky spáchané mimo územia Slovenskej republiky, a tak v zmysle § 122 ods. 10 Trestného zákona, časť vety za bodkočiarkou, v znení účinnom v čase ich spáchania, tieto útoky nemôžu byť posudzované ako čiastkové útoky jedného pokračovacieho trestného činu, ale ako samostatne trestné činy, pričom ani pri jednom z nich nebolo poškodených viac osôb. Konanie sťažovateľa preto nemohlo byť posudzované ako pokračovací zločin krádeže spáchaný na viacerých osobách, ale ako samostatne prečiny krádeže podľa § 212 ods. 3 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom do 31. júla 2019, pri ktorých je trestná sadzba v rozpätí šesť mesiacov až tri roky.

5. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa napadnutým uznesením odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odkázal na konkrétne časti odôvodnení rozsudku okresného súdu i rozsudku krajského súdu a konštatoval, že nimi boli dostatočne zodpovedané sťažovateľove námietky. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uviedol, že síce § 122 ods. 10 Trestného zákona účinného do 31. júla 2019 vyžadoval, aby všetky čiastkové útoky boli spáchané na území Slovenskej republiky, avšak v uvedenej trestnej veci došlo k prevzatíu trestnej veci z Českej republiky, a preto sa na účel posúdenia viny a ukladaní trestu všetky skutkové okolnosti prípadu posudzujú tak, ako by celá trestná činnosť bola spáchaná na území Slovenskej republiky. Odsúdenie v Českej republike sa týkalo ďalších čiastkových skutkov pokračovacieho trestného činu, ktoré nie sú zahrnuté v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku krajského súdu. Skutky opísané v trestnom rozkaze českého súdu ani neboli predmetom odovzdania trestného konania do Slovenskej republiky.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ vo všetkých opravných prostriedkoch namietal, že bol uznaný vinným a odsúdený za čiastkové útoky jedného pokračovacieho trestného činu spáchaného a objasneného v celom rozsahu na území Českej republiky, pričom za iné čiastkové útoky tohto pokračovacieho trestného činu bol právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Vsetín v Českej republike a na trestné konanie za ďalšie čiastkové útoky Česká republika vydala odsúdeného Slovenskej

republike v rozpore so zásadou medzinárodného práva „*aut dedere aut judicare*“. Česká republika totiž za jeden pokračovací trestný čin spáchaný a objasnený na jej území sťažovateľa nielen sama potrestala, ale zároveň ho vydala na ďalšie trestné konanie Slovenskej republiky.

7. Aj keď podľa práva platného v Českej republike a v Slovenskej republike netvorí odsúdenie za čiastkové útoky jedného pokračovacieho trestného činu prekážku rozsúdenej veci pre odsúdenie za ďalšie čiastkové útoky tohto trestného činu, stále však ide o jeden trestný čin, pričom túto skutočnosť zákony oboch republík zohľadňujú tým, že v konečnom dôsledku je za tento jeden pokračovací trestný čin uložený páchatelovi jeden spoločný trest aj napriek uznaniu viny za jednotlivé čiastkové útoky viacerými súdnymi rozhodnutiami. Odsúdenie českým súdom mali slovenské súdy zohľadniť spôsobom približujúcim sa k potrestaniu spoločným alebo súhrnným trestom, a to tak, aby sťažovateľ nebol vystavený nadmernej záťaži dvomi uloženými trestami odňatia slobody. Súdy však pri ukladaní samostatného trestu túto okolnosť nezohľadnili, a preto nekonali v súlade s čl. 13 ods. 3 a čl. 12 ods. 2 ústavy, keďže sťažovateľ bol v postavení obvineného znevýhodnený oproti ostatným páchatelom pokračovacích trestných činov, ktorým je za jeho spáchanie ukladaný len jeden spoločný trest.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný rozsahom i dôvodmi návrhu na začatie konania. Nadväzne podľa § 123 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde musí ústavná sťažnosť obsahovať označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí. Bez zreteľa na to, či je označenie podľa § 123 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde ustanovením rozsahu ústavnej sťažnosti alebo vymedzením jej dôvodov, niet pochybností, že označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, predstavuje vďaka § 45 zákona o ústavnom súde záväzný limit pre ústavno-súdny prieskum v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

9. Pre prieskum napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľ formuláciou sťažnostného petitu ústavnému súdu zadal úlohu konfrontovať predmetné rozhodnutie s čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 3 ústavy. Predmetné ustanovenia sú síce v ústave systematicky zaradené v druhej hlave („*Základné práva a slobody*“), súčasne ich však ústavodarca zahrnul do prvého oddielu nazvaného „*Všeobecné ustanovenia*“. Až nasledujúce oddiely druhej hlavy sa venujú ukotveniu jednotlivých základných práv a slobôd („*Základné ľudské práva*“ – druhý oddiel, „*Politické práva*“ – tretí oddiel, „*Práva národnostných menšín a etnických skupín*“ – štvrtý oddiel, „*Hospodárske, sociálne a kultúrne práva*“ – piaty oddiel, „*Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva*“ – šiesty oddiel, „*Právo na súdnu a inú právnu ochranu*“ – siedmy oddiel).

10. Berúc do úvahy popísanú systematiku už ústavný súd vyslovil názor, že zmyslom a účelom jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je poskytovanie účinnej ochrany tam uvedeným základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. Primárne teda v konaní o tzv. individuálnych ústavných sťažnostiach nejde o konštatovanie ústavne relevantných pochybení orgánov verejnej moci spätých s porušením konkrétneho článku ústavy. Prirodzene, ak ústavný súd

má poskytovať ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa, nevyhnutne musí autoritatívne výrokom svojho rozhodnutia označiť ústavný článok garantujúci konkrétne základné právo alebo slobodu, ktoré bolo porušené, a tým rozhodnúť o rozpore konania orgánu verejnej moci s predmetným ústavným článkom. Nemožno však o každom článku ústavy povedať, že by priamo priznával určité základné právo alebo slobodu adresátovi výkonu verejnej moci (III. ÚS 483/2012).

11. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 12 a čl. 13 ústavy v počiatkoch svojej rozhodovacej činnosti judikoval, že ide o všeobecné ustanovenia, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktoré nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych záležitostiach. Ich aplikácia nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu na základne právo alebo slobodu fyzickej alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 34/96, I. ÚS 58/97, I. ÚS 59/97).

12. Adresne k čl. 12 ods. 2 ústavy ústavný súd stabilne zastáva názor, podľa ktorého tu ide o pozitívny záväzok štátu premietnuť do právneho poriadku tie antidiskriminačné zásady a opatrenia, ktoré uvedený článok obsahuje, a nie je teda priamo aplikovateľný orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky v individuálnych prípadoch (III. ÚS 51/08, III. ÚS 316/2011). Aplikácia čl. 12 ods. 2 sa v individuálnych sťažnostiach zásadne viaže na vyslovenie porušenia individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie jeho porušenia v prípade, ak nie je porušené niektoré základné právo sťažovateľa, je zjavne neopodstatnená.

13. Obdobne k čl. 13 ods. 3 ústavy ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 110/09 uviedol, že tento článok ústavy neobsahuje základné právo alebo slobodu. Aj v neskoršej rozhodovacej praxi (III. ÚS 485/2021 – bod 19, IV. ÚS 402/2021 – bod 50) ústavný súd explicitne uviedol, že čl. 13 ods. 3 ústavy zakotvuje špecifický ústavný princíp a neupravuje základné právo a slobodu, ktorej ochrany by bolo možné domáhať sa samostatne v konaní podľa čl. 127 ústavy. Ústavný súd v tomto kontexte podotkol, že ústava nepredpokladá prieskum ústavných princípov a zásad podľa tých článkov ústavy v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorých obsahom nie sú základné ľudské práva a slobody, a preto nie sú priamo aplikovateľné v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

14. K zahrnutiu čl. 12 ods. 2 alebo čl. 13 ods. 3 ústavy do vyhovujúceho výroku nálezu v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd pristúpil len v situáciách, keď dospel k záveru o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zaručeného ústavou alebo medzinárodnou zmluvou (napr. IV. ÚS 23/05). Ak teda sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta iba porušenie ustanovení ústavy, ktoré výslovne nezakotvujú základné práva a slobody, tak musí uviesť, aké ústavné práva, k porušeniu ktorých malo dôjsť, z týchto ustanovení vyvodzuje (pozri m. m. III. ÚS 7/02). Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti neuviedol žiadne konkrétne svoje základné právo alebo slobodu garantované ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktoré podľa jeho názoru najvyšší súd napadnutým uznesením porušil. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite (zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu